

DÜNDAR • SIR | HUKUK BÜROSU

**ELEKTRİK PİYASASI KANUNUNDA SERBEST
TÜKETİCİ KAVRAMI**

Av. Selim DüNDAR, LL.M.

DÜNDAR · SIR | HUKUK BÜROSU

Kasap Sokak Eser-A Blok No:16 Kat:7 34394, Esentepe/İstanbul
T: +90 212 211 7878 F: +90 212 211 78 80 W: www.dundarsir.com

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun ("Kanun") (30 Mart 2013 tarih ve 28603 sayılı Resmi Gazete) temel amacı serbest bir piyasa yapısının oluşturularak rekabetin geliştirilmesini sağlamaktır. Bu amaçla, Kanun ve birtakım alt düzenlemelerle bazı tüketicilere tedarikçisini seçme hakkı tanınmakta ve bu şekilde serbest rekabetin yolu açılmaktadır. Bu tüketiciler mevzuatta serbest tüketici olarak tanımlanmaktadır. Kanun'a ve Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği'ne göre ("Yönetmelik") (08 Mayıs 2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmi Gazete) serbest tüketici: (i) Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("Kurul") tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunan veya (ii) iletim sistemine doğrudan bağlı olan veya (iii) organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip olan gerçek veya tüzel kişileri ifade eder. Dolayısıyla bir tüketicinin serbest tüketici olabilmesi için Kanun'da sayılan bu üç farklı gruptan birine dâhil olması gerekir. Bu üç gruptan birine dahil olmayan gerçek veya tüzel kişiler (serbest olmayan tüketiciler) ise elektrik enerjisi ve/veya kapasite alımlarını sadece, bölgesinde bulunduğu görevli tedarik şirketinden yapabilirler.

Tek bir tedarikçiye bağlı olmadan, elektrik enerjisini temin edeceği tedarikçiyi (birden çok tedarikçinin her birinin sağlayacağı hizmet ve fiyat avantajlarına göre) serbestçe seçme hakkına sahip olan serbest tüketiciler aşağıdaki şekilde üç ana gruba ayrılır:

- **Kurul Tarafından Belirlenen Miktardan Daha Fazla Tüketimi Bulunan Tüketiciler**

Sayı ve tüketim miktarı olarak en önemli konuma sahip bu gruba dahil olmak için bir tüketicinin Kurul tarafından belirlenen miktardan daha fazla elektrik enerjisi tüketmesi gerekmektedir. 2012 yılında yıllık 25.000 kWh olarak belirlenen bu limit 2014 yılında 4.500 kWh ve 2015 yılında ise 4.000 kWh'ye kadar indirilmiştir. Bu limitin Avrupa Birliği uyum yasaları çerçevesinde tamamen sıfırlanması öngörülmektedir. Bunun gerçekleşmesi halinde, serbest bir piyasa yapısının oluşturularak rekabetin geliştirilmesini amacı tam olarak sağlanacaktır.

Yönetmeliğin 20. maddesine göre birinci gruba giren tüketiciler üç (3) alt gruba ayrılmaktadırlar. Bu alt gruplar: (i) Bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketici limitini geçen tüketiciler, (ii) İçinde bulunulan yılda gerçekleşen toplam elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketici limitini geçen tüketiciler ve (iii) İçinde bulunulan yılda serbest tüketici limitini geçeceğini görevli tedarik şirketine taahhüt eden ve bağlantı anlaşmasındaki bağlantı veya sözleşme gücü dikkate alınarak hesaplanan tüketim değeri serbest tüketici limitini geçen yeni tüketiciler şeklindedir.

DÜNDAR · SIR | HUKUK BÜROSU

Kasap Sokak Eser-A Blok No:16 Kat:7 34394, Esentepe/İstanbul
T: +90 212 211 7878 F: +90 212 211 78 80 W: www.dundarsir.com

- **Organize Sanayi Bölgeleri**

4562 sayılı Kanunu'na (15 Nisan 2000 tarihli, 24021 sayılı Resmi Gazete) göre tüzel kişiliğe sahip olan organize sanayi bölgeleri; sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla kurulurlar. Bu bölgelere sağlanan en büyük avantajlardan birisi de kendi elektrik enerjisi tedarikçisini seçme hakkıdır. Nitekim, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliği, katılımcılarının elektrik ihtiyacını karşılamak amacıyla tüketim miktarına bakılmaksızın serbest tüketici sayılır. Bu şekilde bölgeler, bölge içinde faaliyet gösteren birçok sanayi tesisinin toplam tüketimi dikkate alınarak, tedarikçilerden çok daha ucuza elektrik enerjisi temin edebilmektedirler. Ancak tüketicilerin bir organize sanayi bölgesinde yer alması serbest tüketici niteliği kazanmalarından doğan tedarikçilerini seçme haklarını ortadan kaldırmaz. Dolayısıyla bölge içinde yer alan her bir sanayi tesisi de (serbest tüketici limitine aşması halinde) münferiden kendi tedarikçisini seçebilecektir.

- **İletim Sistemine Doğrudan Bağlı Olan Gerçek veya Tüzel Kişiler**

Kanun'a göre elektrik enerjisi iletim faaliyeti münhasıran Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi ("TEİAŞ") tarafından yürütülür. TEİAŞ, devlete aittir ve münhasıran iletim faaliyetlerini yürütme yetkisine sahiptir. TEİAŞ'a iletim sistemine doğrudan bağlı olan kişiler tüketim miktarlarına bakılmaksızın tedarikçisini serbestçe belirleyebilirler.

Sonuç olarak, şu aşamada sadece Kanun'da belirtilen şartları taşıyan tüketiciler yapacakları ikili anlaşmalar yolu ile fiyat avantajı sağlayarak daha ucuza (diledikleri tedarikçiden) enerji temin edebilecek ve sözleşme süresi bitiminde tedarikçisinin performansını değerlendireceklerdir. Böylece zaman içerisinde kendisi için en uygun sözleşmeyi ve tedarikçiyi belirlemesi mümkün olacaktır. Tüketim oranının sıfırlanması ile de bu hak tüm tüketiciler için geçerli olacaktır.